نامەیەکی نەمر

مامۆستا ئەحمەدی شەریفی

سەبارەت بە

دوکتۆر سەعیدخانی کوردستانی

ئەنوەر سوڵتانی

دوو هەفتە پێش ئێستا، وەرگێڕاوی کوردی وتارێکی نەمر دوکتۆر سەعیدخانی کوردستانی بە ناوی "فیرقەی ئەهلی حەق (علی اللهی)"م لە سەر ماڵپەڕی ڕۆژهەڵات ــبۆکان بڵاو کردەوە.

بە شوێن ئەودا نامەیەکی چوار لاپەڕەیی نەمر مامۆستا ئەحمەدی شەریفیم لە ناو ئاڕشیوی نامەکانمدا دۆزییەوە کە نۆزدەساڵ پێشتر (ساڵی ١٣٧٨ی هەتاوی) بۆ منی نووسیبوو و لەڕێگەی مەڵبەندی ڕۆشنبیریی کوردیی لەندەنەوە بۆی ناردبووم. نامەکەی مامۆستا ئەحمەد زانیارییەکی زۆری لەسەر ژیان و مردنی دوکتۆر سەعیدخان، کتێبی "نزانی؟ مزگانی!"، ئینجیل و فەرهەنگی کوردی-فارسی-ئینگلیزیی دوکتۆر سەعیدخان، شانامەی کوردی و "نزیکەی ٢٠ بەرگ دەستنووسی کوردی" کە کاک ئەحمەد بە دوکتۆر جەلیلی جەلیلی داوە، ڕاگەیاندووە.

بە داخەوە مامۆستا ئەحمەد ئیتر لەناوماندا نەماوە و منیش عومری پیرەمەڕێک زیاترم نەماوە، جا پێم حەیف بوو ئەو زانیارییانە لای من بمێنن و بفەوتێن، هەربۆیەش بڕیارم دا کۆپی نامەکە بە بێ گۆڕانکاری بخەمە بەرچاوی خوێنەر.

کاک ئەحمەد زانیارییەکانی خۆی لە کتێبی "پزشک محبوب" وەرگرتووە کە ژینامەی دوکتۆر سەعیدخانە و بە ئینگلیزی لە ئەمریکا چاپ بووە و پاشان کراوەتە فارسی، بەڵام من لە کاتی نووسینی وتارەکەمدا چاوم پێی نەکەوتبوو. هەروەها چەند ڕاگەیاندن و بۆچوونی مامۆستا ئەحمەد جێگەی پەسندی من نین، بۆ نموونە، دەزانم کتێبی "نزانی" مزگانی!" یەکەم یان دووهەم کتێبێک بووە کە دوای دامەزرانی چاپخانە لە کرماشان، لەو شارە چاپ کراوە و بۆ نموونە مامۆستا محەممەد عەلی سوڵتانی لە مێژووی کرماشاندا ئەوەی پشتڕاست کردۆتەوە بەڵام کاک ئەحمەد باس لە چاپ کردنی لە لەندەن دەکات.

هەرچۆنێک بێت، من دوای ئەم چەند دێڕە یادداشتە، هەموو دەقی نامەکە بە بێ دەست تێوەردان بڵاو دەکەمەوە.

یادی مامۆستای زەحمەتکێش ئەحمەدی شەریفی و کەسایەتی مەزنی کورد، دوکتۆر سەعیدخانی کوردستانی بەخێر بێت!

٢٠١٧/١٢/١٠

برای خۆشەویستم کاک ئەنوەر

وێڕای سڵاوێکی بێ پایان، شادی و تەندروستیتان دەخوازم، هەتا لەبیرم نەچووە. تکاتان لێدەکەم نوسخەیەکیم
لە کەشکۆڵە شیعرەکەی، کە چاپ کردووە، بە دیاری و یادگار و بە ڕێبوار و خەلات بۆم بنێرن، لێرە لە
مەدهاید هەتاوی کە نازانم چەند مێتر و کیلۆمەتر و سەعات سپاسیت دەکەم.

گەورەم، ئەمڕۆژانە، نزیکەی ٢٥م ڕۆژ پێت گوتبی. وەرگێڕاوی وتارەکەی دکتۆر سەعید خانم خوێندەوە.
دەستت خۆش بێ، کارێکی زۆر بەجێ و ڕێک بوو، لە گەورەتر ئەوەی کە لەو وتارە گەورەیەت نووسیوە.
دەمەوێ دوو سێ شت لەو بارەوە عەرز بکەم؛

١- ئەو سێوەرانەی دکتۆر خەلیلی نەبوو، ئەوە وا نیە. دکتۆر [illegible] مندالی هەبووە، یەکێک بە ناوی سارا.
مێردی بە گەنجێکی ئاشووری ورمێ کردبوو. هەتا ساڵی ١٢٥٠ ما بوو، بەڵام نزیکەی [illegible]
سەرەتای ئەوەی کوردی نەدەزانی، پێیان دەگوت (کوردە) نوا، چیاکانی ماڵە دکتۆرەکەی [illegible] لە
ورمێ. لەگەڵ پاش [illegible] ژنی [illegible] نووسیوە [illegible] هەبوو، [illegible] (١٢٥٠) کە
ئەو [illegible] عومری [illegible] ٨٠-٧٠ ساڵ دەبوو، [illegible]، دکتۆر [illegible] هەبوو، [illegible] ناوی
«[illegible]» بوو لە تەمەنی ٣١ ساڵی دا، لە ساڵی ١٩٢٧ لە لەندەن مردووە، کوڕەکەی دیکەی
[illegible] بوو کە (مهندس) بوو هەتا ساڵی ١٩٤٢ لە تاران ژیاوە و لە بانکی شاهی کاری
دەکرد [illegible] چووە ئامریکا.

٢- دکتۆر [illegible] زۆر [illegible] کوردانی هەبووە، لە سەر کوردان [illegible] ئەوەی کە
کوردان [illegible] ماڵەکەی دەکەن (ماڵەکەی لە [illegible] دەوام داستینە بوو، [illegible])
لە ساڵی ١٣١٩ لە تەمەنی ٧٤ ساڵی دا بە [illegible] دکتۆر [illegible] و [illegible]

سێ مانگیان پێش باشتر و وردتر بێتەوە ۹۹ لە سەر زیندانی [illegible] ئاوادانی کوردی نووسی. کورد بە خۆڕایی دەریان کردن. هاوشۆی کوردان بۆ ماڵەکەی، [illegible] کوردان، نامەنووسی و [illegible] حاڵی نامەدان بۆ سەرداوانی کوردی هەورامان [illegible]. لە ساڵی [illegible] گیران دا.

بۆ ئاگادارکردنی دکتۆر سەعیدخان، شەخسی [illegible] دەوڵەت [illegible] ئەمریکا، بە [illegible] دکتۆر [illegible] کوشتنیان، دە [illegible] دکا.

٣ - سەبارەت بە ساڵی مردنی دەبێ بەم جۆرە راستی بکەم: ئەوەی لە تاریخەکەدا نووسراوە کە دکتۆر لە ساڵی ۱۹۲۵ دا مردوە راست نییە. دکتۆر سەعیدخان پاش نیوەڕۆی رۆژی ۲۹ ی تەمووزی ۱۹٤۲ مردوە، تەرمەکەی لە کلیسای نزیک ماڵەکەی بردوە، بە شێوەیەکی رەسمی لە بەشی گۆڕستانی هەرمەنیان لە تاران، کە بەداخەوە هەرچی گەڕام نەمدۆزییەوە.

٤ - دکتۆر [illegible] ئینجیلی [illegible] کە ۱۳۰۹ ی هەتاوی / ۱۹۲۵ تەواوی کردوە و پێشم وایە لە لەندەن چاپ بووە نە لە کرماشان؟ ئەوەی بە راستی نازانم. فەرهەنگێکیشی هەیە بە زمانی فارسی کوردی و ئینگلیزی، فەرهەنگەکەی بە شێوەی قاموسی مقدس [illegible] نووسیوە. ئەو فەرهەنگە هەتا ۸-۹ ساڵ لەمەوبەر [illegible] لە ماڵەکەی دا هەر ماوە. لە لای [illegible] هەرمەنی بوو کە [illegible] دکتۆر [illegible] تاران. جا نازانم لەبەر چی [illegible] راماوە.

٥ - ئینجیلەی کە باسم کردوە هەر ماوە. حاڵی [illegible] دراوی [illegible] رەشی [illegible] هەرچەندە ئینجیلەکەیان [illegible] (۱۰۰ دۆلار) [illegible] سەر و سوراغێکی هەر [illegible] بەڵێنی [illegible] بۆ [illegible] کەم.

٦- دوکتۆر لە سەرەتای نزرانی دا، باسی عەولامستەفای دلاڵی دەکا کە یەکێکی شانامەی کردۆتە کوردی. ئەودەم تەنیا سەرچاوەیەک بووە کە ئەم قسەیەی کردووە. لە ساڵانی ١٩٥٠-٥٦ کە لە کوردستان بووم، زۆر بەدوایی شدا شانامەیەم گەڕا بەلام دەستم نەکەوت. پاشان لە ساڵانی ١٩٦١-٧٠ کە دیسان چوومەوە کوردستان، خولیای بووم و سەرەنجام گیرم کەوت و کۆپیم گرت. جگە لەوە، ئەگەر یەکی (٢٠) جلدی پتری کوردیم خستەوە دەست هێنا، کە پارەکەی هەمووشم دا بە پرۆفیسۆر جەلیلی جەلیل. بەلام کۆپی هێشتامیشم هەر لە لا ماوە. بۆ دەستنیشان، شانامەکەی عەولامستەفای دلاڵی بە شاری (ا) زۆرتیم وەرەوە دەگەڵ ٧٠ یەزدان زانی لە دەفتەری کۆپیەکیشم بۆ دەنێرم. بە ددە هەوڵ (١) بە گەلەی چاپی بەلی (٢) چاپی باپی کوردی بیدەن بە کتێبخانەی عەبدولڕەحمانی شەرەفکەندی بەخشی.

٧- مانانم دزەرانی «کرمانی» یەت دیلوەرنیە ٢، ١٥ لاپەڕە ٣، ساڵی ١٩٥٤ براوەی زیکی هەردوولی دەدوو ئەدەبی ڕاستی، نوسخەیەکم بوو فرسەت تاپۆی لاپەڕەکانی دەستکەوتم کرد. نوسخەکەی ترم هەر لە لامە، ئەوەیش لە هەر نووسراوەیەکدا پێم کاری زۆر باشە، بەلام زانا و هەموو زانایان باشی دەزانن کە لەسەرنووسی تەموری کوردی، بێتم داخە یەکێکە لە گەورەترین گەنجینەکانی زاراوەی هەورامی.

٨- تەنەوەرگێڕ، ئەمە لە بەتڕەکانی ماتی لە ژمارە (٨)ی هیوادا بووە لە دوکتۆر سەعید خان دابووە. هەر ئەوەش بوو بەهۆی ئەوەی کە ئەمن وە دووای کارد بارن لە ساڵی ١٩٩٢ دا توانیم ڕێک دوکتۆر سەعید خان بکەوم. سەرەنجام توانیم ٤٢ لاپەڕەیم لەسەر نووسی، وەختی خۆی ناردم بۆ کاک فەرهاد شاکەلی بە شکۆدارێن ماموستای کوردی داپیوشێتی. بەلام ماموستای کوردی لەدەستی ...

دابستێ. دەوڵەتی کوەیتیش ئەم قەرارە دوور دوورتر لە پێشەکەیش بە تەواوی کردووە، چونکە ئەو بووی
بە هەندێکیان، بۆ گوزاری گەزنیک ئاوردوو بەڵکو گەزنیک بڵاو کاتەوە،

٩- لە قەرارەکەت دا (لاپەڕە ١٨ ی گەزنیک) لە پەراوێزی ل ٢١ دا سەبارەت بە قەڵەمڕەوی کوردستانە لە ناوەندی ئێران. سەبارەت ئەو قەڵەمڕەوە نییە، بەڵکو قەڵەمڕەوی ناوی ئێرانی کوردان لە تورکیە هیچ کاتێ ئاوادا و خەڵکی هەموو کوردی ئەهلی هەقن.

١٠- سەبارەت بە گەورەکردنی سوڵتان سەهاک ئەوەیشیان عەرز کەم. ئەمن چەند جار [illegible] قەبوڵ کەی. لەگەڵ [illegible] لە ئێران دووبارە، دەشت و [illegible] دا. لە سەر چەوی پیران هەڵکەوتە لە ناو [illegible] دا، بارە ئاگادار [illegible] کردەوە. [illegible] سەرانی شاعیری ئەهلی هەق [illegible] تێدا، قەبرستانەکە [illegible] کوردی [illegible] بۆ دڵنیشتن.

١٠- ئەو کورتەیە بە هەموو زووری لەسەر نووسیم. شەو و ڕۆژ [illegible] ئەگەر بۆت لوا، ئۆمێد دەکەم لە کەشکۆلە [illegible] بکەم. جارەوبارە [illegible] دەبینم لە [illegible] زووران [illegible] زوورتر بەشی.

هاوڕێی برا
ئەحمەد [illegible]
٧٨/٩/٢٧ ع
١٢/٤ شەمسی.